

महालेखापरीक्षकको कार्यालय
Office Of The Auditor General
(संघीय मामिला तथा स्थानिय विकास लेखापरीक्षण निर्देशनालय)

Phone: 5010081
5010066
5010247
5010115
Post Box: 13328
पुल्चोक, ललितपुर, नेपाल
Polchowk, Lalitpur Nepal

पत्र संख्या : २०७४/७५
च.नं.१८१०

मिति: २०७४/१२/२५

विषय : लेखापरीक्षण प्रतिवेदन ।

श्री प्रमुखज्यू,
सन्दकपुर गाउँपालिका,
ईलाम ।

लेखापरीक्षण ऐन, २०४८ अनुसार त्यस कार्यालयको आर्थिक वर्ष २०७३/७४ को विनियोजन/राजस्व/धरौटी/अन्य कारोबारको आर्थिक विवरण तथा सोसँग सम्बन्धित पेस भएसम्मको लेखा र लेखासँग सम्बन्धित कागजपत्र परीक्षण गरी मिति २०७४/०८/०९ मा जारी गरिएको प्रारम्भिक प्रतिवेदन २०७४/०९/१८ मा प्राप्त जवाफ, प्रमाण, प्रतिक्रिया समेतको आधारमा तयार गरिएको लेखापरीक्षण प्रतिवेदन पाना ३ यसैसाथ छ । प्रारम्भिक प्रतिवेदनलाई सन्दर्भ प्रतिवेदनको रूपमा लिई यो प्रतिवेदनमा उल्लिखित व्यहोराका सम्बन्धमा नियमानुसा फछ्यौट गरी सम्परीक्षण गर्नु गराउनु हुन अनुरोध गरीएको छ ।

श्री
लेखा शाखा
२०७४.०९.२५/२५
४५
०९/११/२९

सन्दकपुर
च.नं. १८१०
मिति ०९/११/२९

महेश्वर काफ्ले
(नायब महालेखापरीक्षक)

महालेखापरीक्षकको कार्यालय
Office Of The Auditor General
(संघीय मामिला तथा स्थानिय विकास लेखापरीक्षण निर्देशनालय)

Phone: 5010081
5010066
5010247
5010115
Post Box: 13328
पुल्चोक, ललितपुर, नेपाल
Polchowk, Lalitpur Nepal

मिति: २०७४।१।२५

श्री प्रमुखज्यू,
सन्दकपूर गाउँपालिका,
ईलाम ।

लेखापरीक्षण प्रतिवेदन

यस कार्यालयबाट सन्दकपूर गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष २०७३।७४ को पेश भएका आर्थिक विवरण र सो सँग सम्बन्धित कागजात लेखापरीक्षण सम्पन्न गरिएको छ ।

आर्थिक विवरण उपर व्यवस्थापन पक्षको जिम्मेवारी

आर्थिक कार्यविधि ऐन, २०५५ आर्थिक कार्यविधि नियमावली, २०६४ स्थानिय स्वायत्त शासन ऐन, २०५५ तथा स्थानिय निकाय आर्थिक प्रशासन नियमावली, २०६४ र प्रचलित कानून तथा अभ्यास अनुरूप लेखा राख्ने र राख्न लगाउने, लेखाविवरण तयार गर्ने गराउने कार्यका साथै आर्थिक प्रशासन संचालन गर्ने तथा प्रस्तुतिकरण गर्ने जिम्मेवारी व्यवस्थापन पक्षको रहेको छ ।

लेखापरीक्षकको जिम्मेवारी

प्रस्तुत आर्थिक विवरणहरु उपर लेखापरीक्षणको आधारमा राय व्यक्त गर्नु लेखापरीक्षकको जिम्मेवारी हो । लेखापरीक्षण कार्य नेपालको संविधान, लेखापरीक्षण ऐन, २०४८ तथा महालेखापरीक्षकको कार्यालयले अवलम्बन गरेको सरकारी लेखापरीक्षण मापदण्ड र अन्य मार्गदर्शन तथा अन्यप्रचलित कानूनको आधारमा गरिएको छ । लेखापरीक्षणको क्रममा प्राप्त गरेका प्रमाणहरु लेखापरीक्षण राय व्यक्त गर्ने आधार उपलब्ध गराउन पर्याप्त र उपयुक्त छन् भन्ने कुरामा कार्यालय विश्वस्त छ ।

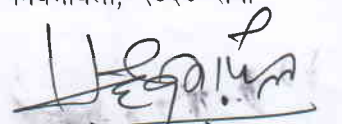
कैफियत सहितको लेखापरीक्षण राय व्यक्त गर्ने आधार

कैफियत सहितको लेखापरीक्षण राय व्यक्त गर्ने आधारका रूपमा केन्द्रिय विवरणहरुमा सारभूत असर पार्ने व्यहोराहरु निम्नानुसार छन्:

१. लेखापरीक्षणबाट बेरुजु नदेखिएको ।
२. साविकका स्थानीय निकायको सवारी साधन, कम्प्यूटर, फर्निचर लगायतको सम्पत्ति स्थानीयतहमा हस्तान्तरण गरी अभिलेख राख्नु पर्नेमा हस्तान्तरण भएको छैन ।
३. आम्दानी तथा खर्चको सेस्ता नगदमाआधारित लेखा प्रणाली अवलम्बन गरेकोले सम्पत्ति तथा दायित्व यकिन हुन सकेन ।
४. लेखापरीक्षणमा देखिएका व्यहोराहरुका सम्बन्धमा मिति २०७४।१।२५ मा लेखापरीक्षण प्रतिवेदन जारी गरिएको छ ।

कैफियत सहितको लेखापरीक्षण राय

कैफियत सहितको लेखापरीक्षण रायले त्यहाँको वित्तीय विवरणहरुमा पर्ने असर र लेखापरीक्षण प्रतिवेदनमा उल्लेख भएका व्यहोराहरु बाहेक आर्थिक वर्ष २०७३।७४ को आर्थिक कारोवार, लेखा तथा प्रतिवेदन आर्थिक कार्यविधि ऐन, २०५५ र नियमावली, २०६४ स्थानिय स्वायत्त शासन ऐन, २०५५ तथा स्थानिय निकाय आर्थिक प्रशासन नियमावली, २०६४ तथा प्रचलित कानून बमोजिम रहेको छ ।

(महेश्वर काफ्ले)
नायब महालेखापरीक्षक

सन्दकपुर गाउँपालिका
लेखापरीक्षण प्रतिवेदन

गत वर्षको रु.५ लाख ५६ हजार र यो वर्ष रु.५ करोड ७८ लाख ३६ हजार समेत रु.५ करोड ८३ लाख ९२ हजार आय गरी रु.५ करोड २२ लाख ९६ हजार खर्च गरी रु.६० लाख ९६ हजार बाँकी छ। लेखापरीक्षणबाट देखिएका व्यहोरा निम्नानुसार छन्:

१. **आर्थिक अवस्था:** नेपालको संविधानको धारा २२९ मा स्थानीय तह अन्तर्गतका प्रत्येक गाउँपालिका र नगरपालिकामा एक स्थानीय सञ्चित कोष रहने, त्यस्तो कोषमा गाउँपालिका वा नगरपालिकालाई प्राप्त हुने सबै प्रकारको राजस्व, नेपाल सरकार र प्रदेश सरकारबाट प्राप्त हुने अनुदान तथा गाउँपालिका वा नगरपालिकाले लिएको ऋण रकम र अन्य स्रोतबाट प्राप्त हुने रकम जम्मा हुनेछ, भन्ने व्यवस्था रहेको छ। यस आर्थिक वर्षमा साविक ५ गाउँ विकास समितिहरूको शुरु मौज्जात, सामाजिक सुरक्षा भत्ता, गाउँपालिका अनुदान तथा आन्तरिक आय समेत रु. ३ करोड ८६ लाख ८८ हजार जम्मा आम्दानी र उल्लेखित शिर्षकहरूमा रु.२ करोड २५ लाख ९१ हजार खर्च भई रु. ६० लाख ९६ हजार मौज्जात बाँकी रहेको देखिएको छ। यो वर्षको कुल आम्दानी रु.२ करोड ५६ लाख ९९ हजारमा आन्तरिक स्रोतको आम्दानी जम्मा रु.२ लाख ५४ हजार (०.९९ प्रतिशत) रहेबाट आन्तरिक स्रोत बढाउन आवश्यक व्यवस्था गर्नुपर्ने देखिएको छ।
२. **लेखाप्रणाली:** स्थानीय निकाय आर्थिक प्रशासन सम्बन्धी नियमावली, २०६४ बमोजिम गाउँ विकास समितिको हकमा नगदमा आधारित दोहोरो लेखा प्रणाली राख्नुपर्ने व्यवस्था भएतापनि आन्तरिक आयतर्फ दोहोरो लेखाप्रणाली राखेको पाईएन।
३. **आन्तरिक लेखापरीक्षण :** स्थानीय निकाय आर्थिक प्रशासन नियमावली, २०६४ बमोजिम ३७ वमोजिम मासिकमा रुपमा आन्तरिक लेखापरीक्षण गर्नुपर्ने र आन्तरिक लेखापरीक्षण गरेको ७ दिनभित्र प्रतिवेदन गर्नुपर्ने उल्लेख छ। पुरानो नगरपालिकाको वार्षिक रुपमा आन्तरिक लेखापरीक्षण गरेको भए पनि साविक गाउँ विकास समितिहरूको आन्तरिक लेखापरीक्षण गरेको पाईएन तोकिएको समयमा आन्तरिक लेखापरीक्षण नहुँदा तथा आन्तरिक लेखापरीक्षण नहुँदा आन्तरिक नियन्त्रण कमजोर हुने हुन्छ। तोकिएको समयमा आन्तरिक लेखापरीक्षण गरी प्रतिवेदन गर्नेतर्फ सम्बन्धित निकायको ध्यान जानुपर्दछ।
४. **आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली :** आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली विभिन्न ऐन नियम एवं कार्यविधिमा उल्लेख भएका कार्यालयको कामसंग सम्बन्धित आन्तरिक नियन्त्रणको व्यवस्थाको कार्यान्वयन गर्नुपर्ने सम्बन्धमा मूल्यांकन गर्दा लिने नगरेको, मुल्य नखुलेको पुराना सामानको मुल्य कायम गरी जिन्सी अभिलेख आद्यावधिक नगरेको छैन, सवारी साधनको ईन्धन खर्च गर्दा सोको लगवुक नराखेको, जिन्सी निरीक्षण गरी प्रतिवेदनमा उल्लेख भए बमोजिम पुराना सामानको मर्मत, संभार र लिलाम बिक्री गर्ने जस्ता जिन्सी व्यवस्थापन कार्य भएको छैन, त्यस्तै आन्तरिक आयको अभिलेख व्यवस्थित नगरेको प्रयोग गरिने रसिदको रसिद नियन्त्रण खाता नराखेको, खप्ने जिन्सीको संकेतीकरण गर्ने तथा अभिलेख व्यवस्थापन गरेको छैन। वार्षिक आर्थिक कारोवार प्रतिवेदन तयार नगरेको स्थिति देखियो। दैनिक रुपमा आम्दानी लेखामा लेखांकन नहुने तथा नगरपालिकाले राजश्व संकलनका लागि प्रयोग गर्ने सफ्टवेयर मध्ये नियन्त्रणका लागि विविध राजश्वको रसिद नं प्रभावकारी रहेको भएपनि कार्यलय बाहिर प्रयोग हुने पार्कीड शुल्क र भ्युटावर शुल्क राजश्व संकलनका लागि प्रयोग हुने रसिदको नियन्त्रण खाता नरहेको। त्यस्तै खानेपानीको राजश्व संकलन गर्न प्रयोग भएको सफ्टवेयरको रसिद नियन्त्रण प्रभावकारी नरहेको स्थिति देखियो।
५. **राजस्व असुली तथा दाखिला** आर्थिक कार्यविधि ऐन, २०५५ को परिच्छेद ४ दफा १२, १३ ले राजस्व तथा सरकारी रकम कार्यालयमा प्राप्त भएपछि सोही दिन वा सोको भोलिपल्ट बैंक दाखिला गर्नुपर्ने तगा स्थानीय निकाय आर्थिक प्रशासन नियमावली २०६४ को परिच्छेद ६ ले पनि स्थानीय निकायको परिषदको निर्णय अनुसार विभिन्न श्रोतबाट आन्तरिक आय आर्जन गर्न सक्ने व्यवस्था गरेकोमा साविकका स्थानीय निकाय तथा हालका स्थानीय तहहरूबाट लेखापरीक्षणको क्रममा राजस्व आम्दानीको निर्णय देखि असुली तथा दाखिला सम्मका अभिलेख व्यवस्थित गरी श्रेस्ता पेश गरेको पाईएन।
६. **स्रोत नक्सांकन:** स्थानीय स्वायत्त शासन ऐन, २०५५ तथा नियमावली २०५६ बमोजिम प्रत्येक गाउँपालिका र नगरपालिकाले आफ्नो क्षेत्रभित्रको शैक्षिक, भौगोलिक अवस्था, प्राकृतिक स्रोत अन्तरगत खानी, जंगल तथा अन्य स्रोत, पूर्वाधार अन्तरगत सडक, पुल, खानेपानी लगायतको अभिलेख तथा स्रोत नक्सांकन वा गाउँपालिकाको प्रोफाईल तयार गर्नुपर्नेमा सो तयार गरेको पाईएन।
७. **वार्षिक खरिद योजना तयार नगरेको:** सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ८(१) बमोजिम सार्वजनिक निकायले वार्षिक दस लाख रुपैयाँभन्दा बढी रकमको खरिद गर्नुपर्ने भएमा आगामी आर्थिक

स्थानीय तह लेखापरीक्षण प्रतिवेदन, प्रदेश नं. १, ईलाम

- वर्षको अनुमानित वार्षिक कार्यक्रम तथा बजेट तयार गर्दा आगामी आर्थिक वर्षमा गर्ने वार्षिक खरिद योजना तयार गर्नुपर्नेमा सो अनुसार खरिद योजना तयार गरेको देखिएन ।
८. **मालसामानको लागत अनुमान तयार नगरेको:** सार्वजनिक खरिद ऐन, २०५५ को दफा ५ ले सार्वजनिक निकायले मालसामानको स्पेसिफिकेशनको अधीनमा रही लागत अनुमान तयार गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । कार्यालयले यो वर्ष लागत अनुमान तयार नगरी मालसामान खरिद गरेको पाईयो । कार्यालयले लागत अनुमान तयार गरी खरिद गर्नेतर्फ ध्यान दिनुपर्दछ ।
९. **बरबुभारथ:** संघीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालयको प.सं. २०७३।७४ च.नं.१.१.३।४७९ मिति २०७३।१२।२५ को आर्थिक कारोबार तथा खाता संचालन सम्बन्धमा थप स्पष्ट परिष्कृत परिपत्रको दफा १७ बमोजिम गाउँपालिका तथा नगरपालिकामा समाहित भएका साविकका गाउँ विकास समिति तथा नगरपालिकाको नाममा रहेको पेशकी तथा बेरुजु अभिलेख समायोजन भएको गाउँपालिका वा नगरपालिकामा कायम गरी नियमानुसार पेशकी फर्छ्यौट तथा बेरुजु सम्परीक्षण कार्य गर्नुपर्नेमा यस गाउँपालिकामा समाहित भएका साविकका गाउँबिकास समितिको बेरुजु लगत तथा सम्परीक्षणको अभिलेख गाउँपालिकाले एकिन गरी अध्यावधिक नगरेकोले गाउँपालिकाले उक्त व्यवस्थाको कार्यान्वयन गर्नुपर्दछ ।
१०. **कारोबारको लेखा:** स्थानीय तहको सेवा सञ्चालन तथा व्यवस्थापन सम्बन्धि आदेश, २०७४ को दफा ५६ अनुसार प्रचलित कानून बमोजिम प्राप्त हुन आएको आम्दानी तथा खर्च रकमको लेखा दोहोरो लेखा प्रणालीमा आधारित रही राख्नुपर्ने व्यवस्था रहेकोमा साविक २ गाउँ विकास समिति वर्तमान यस गाउँपालिकाले समेत प्राप्त हुन आएको आम्दानीको दोहोरो लेखा प्रणालीमा लेखांकन गरेको देखिएन । अतः गाउँपालिकालाई प्राप्त हुने आय रकमको दोहोरो लेखाप्रणालीको आधारमा अभिलेख राख्नुपर्दछ ।
११. **सम्पत्ति हस्तान्तरण :** स्थानीय तहको सेवा सञ्चालन तथा व्यवस्थापन सम्बन्धी आदेश, २०७४ को दफा ७७ अनुसार गाउँपालिका वा नगरपालिका कायम हुंदा सो भित्र समाहित भएका साविकका गाउँ विकास समिति वा नगर पालिका वा त्यसको कुनै वडाको चल अचल सम्पत्ति, दायीत्व तथा अभिलेख त्यसरी कायम भएका गाउँपालिका वा नगरपालिकामा स्वतः हस्तान्तरण हुने छ । यसरी हस्तान्तरण हुने सम्पूर्ण सम्पत्तिको अभिलेख तथा जिन्सी लगत खाता संवत् २०७४ असार मसान्त भित्र स्थानीय तहले तयार गरी प्रतिवेदन तयार गर्नुपर्ने व्यवस्था गरेकोमा यस गाउँपालिकाले सम्पत्तिको अभिलेख तथा जिन्सी लगत तयार नगरेको तथा प्रतिवेदन सार्वजनिक गरेको नपाईएकोले आदेशको पालना गरि अभिलेख अध्यावधिक गरिनु पर्दछ ।
१२. **साविक माइपोखरी गाउँ विकास समिति:** स्थानिय निकाय आर्थिक प्रशासन नियमावली, २०५६ को नियम १६७(१) अनुसार स्थानिय निकायको सम्बन्धित परिषदले निर्णय गरे अनुसार कर, सेवाशूलक, दस्तुर तथा अन्य आन्तरिक आय असुल गर्न सक्नेमा यस कार्यालयले विभिन्न शिर्षकको आन्तरिक आम्दानी रु. ७६ हजार बैंक दाखिला गरेको आधारमा आम्दानी जनाएको छ । नगदी रसिद नियन्त्रण खाता, आम्दानी रसिद, दैनिक आम्दानी रजिष्टर पेश नगरेको कारणले वास्तविक आन्तरिक आम्दानी सम्बन्धमा एकिन हुन सकेन ।
१३. **साविक माबु गाउँ विकास समिति :** स्थानिय निकाय आर्थिक प्रशासन नियमावली, २०५६ को नियम १६७(१) अनुसार स्थानिय निकायको सम्बन्धित परिषदले निर्णय गरे अनुसार कर, सेवाशूलक, दस्तुर तथा अन्य आन्तरिक आय असुल गर्न सक्नेमा यस कार्यालयले विभिन्न शिर्षकको आन्तरिक आम्दानी रु. ७१ हजार बैंक दाखिला गरेको आधारमा आम्दानी जनाएको छ । नगदी रसिद नियन्त्रण खाता, आम्दानी रसिद, दैनिक आम्दानी रजिष्टर पेश नगरेको कारणले वास्तविक आन्तरिक आम्दानी सम्बन्धमा एकिन हुन सकेन ।
१४. **साविक सुलुबुङ गाउँ विकास समिति:** स्थानिय निकाय आर्थिक प्रशासन नियमावली, २०५६ को नियम १६७(१) अनुसार स्थानिय निकायको सम्बन्धित परिषदले निर्णय गरे अनुसार कर, सेवाशूलक, दस्तुर तथा अन्य आन्तरिक आय असुल गर्न सक्नेमा यस कार्यालयले विभिन्न शिर्षकको आन्तरिक आम्दानी रु. ६२ हजार बैंक दाखिला गरेको आधारमा आम्दानी जनाएको छ । नगदी रसिद नियन्त्रण खाता, आम्दानी रसिद, दैनिक आम्दानी रजिष्टर पेश नगरेको कारणले वास्तविक आन्तरिक आम्दानी सम्बन्धमा एकिन हुन सकेन ।
१५. **आम्दानी:** स्थानीय निकाय आर्थिक प्रशासन नियमावली, २०६४ बमोजिम आम्दानी रकम सोही दिन नभए भोलिपल्ट कोष दाखिला गर्नुपर्ने व्यवस्था गरेको छ । गाउँ विकास समितिले २०७३ श्रावण देखि फागुन २५ सम्मको आन्तरिक आय रु. ६२ हजार एकमुष्ट दाखिला गरेको छ । अतः आन्तरिक आम्दानी समयमानै दाखिला गर्नुपर्दछ ।

स्थानीय तह लेखापरीक्षण प्रतिवेदन, प्रदेश नं. १, ईलाम

१६. साबिक जमुना गाउँ विकास समिति: स्थानीय निकाय आर्थिक प्रशासन नियमावली, २०५६ को नियम १६७(१) अनुसार स्थानीय निकायको सम्बन्धित परिषदले निर्णय गरे अनुसार कर, सेवाशुल्क, दस्तुर तथा अन्य आन्तरिक आय असुल गर्न सक्नेमा यस कार्यालयले विभिन्न शिर्षकको आन्तरिक आम्दानी रु.९८ हजार बैंक दाखिला गरेको आधारमा आम्दानी जनाएको छ । नगदी रसिद नियन्त्रण खाता, आम्दानी रसिद, दैनिक आम्दानी रजिष्टर पेश नगरेको कारणले वास्तविक आन्तरिक आम्दानी सम्बन्धमा एकिन हुन सकिएन ।

बेरुजू स्थिति

योवर्षको लेखापरीक्षणबाट रु.३१ हजार बेरुजू रहेकोमा प्रारम्भिक प्रतिवेदन उपलब्ध गराएपछि रु.३१ हजार हजार प्रतिक्रियाबाट हटाएकोले बाँकी देखिएन ।

